

БЕКІТЕМІН
ҚР ИИДМ ИДК «Жезқазғансирекмет»
ШЖҚ РМК директоры
Н. Абылканов
«05» « 06 » 2023 ж.

ҚР ИИДМ ИДК «ЖЕЗҚАЗҒАНСИРЕКМЕТ» ШЖҚ РМК СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ САЯСАТЫ

1. ҚҰЖАТТЫҢ МАҚСАТЫ

1.1. Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат (бұдан әрі - "Саясат") сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және кәсіпорынның, қызметкерлердің және кәсіпорын атынан әрекет ете алатын өзге де тұлғалардың қолданыстағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама нормаларын сақтауына бағытталған түйінді қағидаттар мен талаптарды айқындайтын" Жезқазғансирекмет "республикалық мемлекеттік кәсіпорнының (бұдан әрі - "Кәсіпорын") базалық құжаты болып табылады.

2. САЯСАТТЫҢ МАҚСАТТАРЫ

2.1. Саясат кәсіпорынның және оның басшылығының корпоративтік мәдениетті жетілдіру, корпоративтік басқарудың үздік тәжірибелерін ұстану және кәсіпорынның іскерлік беделін тиісті деңгейде ұстап тұру үшін ашық және адал қызметті жүргізудің жоғары этикалық стандарттарына бейілділігін көрсетеді.

2.2. Кәсіпорын өз алдына мақсат қояды:

- Атқаратын лауазымына қарамастан кәсіпорын қызметкерлерін сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін барынша азайту.

- Қызметкерлер мен өзге де тұлғаларда кез келген нысандар мен көріністерде сыбайлас жемқорлықтан бас тарту туралы кәсіпорын саясаты туралы біркелкі түсінік қалыптастыру.

- Кәсіпорын мен қызметкерлерге қолданылуы мүмкін ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының негізгі талаптарын қорытындылау және түсіндіру.

- Кәсіпорын қызметкерлерінің осы саясаттың қағидаттары мен талаптарын, қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың негізгі нормаларын, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша барабар рәсімдерді білу және сақтау міндетін белгілеу.

- Кәсіпорынға қатысты қолданылуы мүмкін ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының негізгі талаптарын қорытындылау және түсіндіру.

3. ҚОЛДАНУ САЛАСЫ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕРІ

3.1. Кәсіпорынның барлық қызметкерлері осы саясатты басшылыққа алып, оның принциптері мен талаптарын қатаң сақтауы керек.

3.2. Кәсіпорын директоры сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдерді әзірлеуге, оларды енгізуге және бақылауға жауапты адамдарды тағайындауды қоса алғанда, осы саясаттың қағидаттары мен талаптарын іске асыруға бағытталған барлық іс-шараларды ұйымдастыруға жауапты.

3.3. Осы саясаттың қағидаттары мен талаптары тиісті міндеттер олармен жасалған шарттарда, олардың ішкі құжаттарында бекітілген не заңнан тікелей туындайтын жағдайларда кәсіпорынның контрагенттері мен өкілдеріне, қызметкерлерге, сондай-ақ өзге де тұлғаларға қолданылады.

4. ҚОЛДАНЫЛАТЫН СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ЗАҢНАМА

4.1. Қазақстанда "сыбайлас жемқорлық әрекеттері", әдетте, пара беру немесе алу, пара беру немесе алу делдалдығы, қызметтік жағдайды немесе өкілеттіктерді теріс пайдалану, коммерциялық пара беру, формальдылықты оңайлату үшін төлемдер, лауазымды адамның өз жағдайын ақша, құндылықтар, өзге де мүлік, көрсетілетін қызметтер түрінде пайда алу үшін заңсыз пайдалануы деп есептелетін болады-не өзі үшін немесе өзге адамдар үшін құқықтарды не осы адамға өзге тұлғалардың пайдасын немесе құқықтарын заңсыз беруді көздейді.

4.2. Кәсіпорынның барлық қызметкерлеріне тікелей немесе жанама түрде немесе үшінші тұлғалардың делдалдығы арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға, пара ұсынуға, беруге, уәде беруге, сұрауға және алуға немесе әкімшілік,

бюрократиялық және өзге де формальдылықтарды кез келген нысанда, оның ішінде ақша қаражаты, құндылықтар нысанында оңайлату үшін төлемдер жасауға қатаң тыйым салынады. коммерциялық ұйымдарды, билік және өзін-өзі басқару органдарын, мемлекеттік қызметшілерді, жеке компанияларды және олардың өкілдерін қоса алғанда, қандай да бір тұлғаларға және қандай да бір тұлғалардан немесе ұйымдардан көрсетілетін қызметтер немесе өзге де пайда.

4.3. Кәсіпорын мен оның қызметкерлері әлемнің кез келген елінде Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңдарын, сондай-ақ саясаттың қағидаттары мен талаптарын сақтауға тиіс.

5. НЕГІЗГІ ПРИНЦИПТЕР

5.1. Ақпараттандыру және оқыту

Кәсіпорын осы саясатты кәсіпорын бөлімшелеріндегі ақпараттық жадынамаларға еркін қолжетімділікте орналастырады, сыбайлас жемқорлықтан бас тарту туралы ашық мәлімдейді, барлық контрагенттердің, өз қызметкерлерінің және өзге де тұлғалардың осы саясаттың қағидаттары мен талаптарын сақтауын құптайды және көтермелейді және ақпараттандыру және оқыту арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет деңгейін арттыруға жәрдемдеседі.

6. СЫЙЛЫҚТАР ЖӘНЕ ӨКІЛДІК ШЫҒЫНДАР

6.1. Кәсіпорын атынан қызметкерлер басқа адамдар мен ұйымдарға бере алатын немесе кәсіпорындағы жұмысына байланысты қызметкерлер басқа адамдар мен ұйымдардан ала алатын сыйлықтар мен өкілдік шығыстар, оның ішінде іскерлік қонақжайлылыққа арналған шығыстар төмендегі бес критерийдің жиынтығына сәйкес келуі керек:

- Кәсіпорын қызметінің заңды мақсаттарымен, мысалы, бизнес-жобалардың тұсаукесерімен немесе аяқталуымен, конференциялар өткізумен, келісімшарттардың сәтті орындалуымен немесе Рождество мен Жаңа жыл, Халықаралық әйелдер күні, атаулы күндер, мерейтойлар сияқты жалпы қабылданған мерекелермен тікелей байланысты болу;

- ақылға қонымды, пропорционалды және сәнді заттар болмау;

- қызмет, әрекет, әрекетсіздік, жол бермеу, қамқоршылық, құқықтар беру, мәміле, келісім, лицензия, рұқсат және т. б. туралы белгілі бір шешім қабылдау немесе алушыға өзге де заңсыз немесе этикалық емес мақсатта ықпал ету әрекеті үшін жасырын сыйақы ұсынбау;

- сыйлықтар немесе Өкілдік шығыстар туралы ақпарат ашылған жағдайда кәсіпорын, қызметкерлер және өзге де тұлғалар үшін беделді тәуекел туғызбауға;

- осы саясаттың қағидаттары мен талаптарына, кәсіпорынның басқа да ішкі құжаттарына және қолданылатын заңнама нормаларына қайшы келмеу.

6.2. Кәсіпорын ресми түрде қатысатын көрмелерде, ашық презентацияларда, форумдарда және өзге де өкілдік және маркетингтік іс-шараларда ұсынылатын кәдесый өнімі (құны төмен өнім) түріндегі компанияның символикасы бар сыйлықтарға рұқсат етіледі және имидждік материалдар ретінде қаралады.

6.3. Кәсіпорын атынан, оның қызметкерлері мен өкілдерінен үшінші тұлғаларға кез келген валютада қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз ақшалай қаражат түріндегі сыйлықтарға жол берілмейді.

7. ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ ІС-ШАРАЛАРҒА ҚАТЫСУ ЖӘНЕ ДЕМЕУШІЛІК

7.1. Кәсіпорын кәсіпорынның нақты жобаларында коммерциялық артықшылықтар алу мақсатында қайырымдылық және демеушілік жобаларды қаржыландырмайды.

8. САЯСИ ҚЫЗМЕТКЕ ҚАТЫСУ

8.1. Кәсіпорын компанияның нақты жобаларында коммерциялық артықшылықтар алу мақсатында саяси партияларды, ұйымдар мен қозғалыстарды қаржыландырмайды.

9. МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТШІЛЕРМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ

9.1. Кәсіпорын компанияның нақты жобаларында коммерциялық артықшылықтар алу мақсатында мемлекеттік қызметшілер мен олардың жақын туыстары үшін (немесе олардың мүдделері үшін) кез келген шығыстарды, оның ішінде көлік, тұру, тамақтану, ойын — сауық және т.б. шығыстарды төлеуден немесе олардың кәсіпорын есебінен өзге де пайда алуынан қалыс қалады.

10. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ

10.1. Кәсіпорын өз қызметкерлерінен осы саясатты сақтауды талап етеді, оларды бұзушылықтар үшін негізгі принциптер, талаптар мен санкциялар туралы хабардар етеді.

10.2. Кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің тиісті деңгейін қалыптастыру шеңберінде қызметкерлер үшін күндізгі және/немесе қашықтықтан нысанда мерзімді ақпараттық семинарлар, сондай-ақ кәсіпорынның барлық жаңа қызметкерлері үшін осы Саясаттың ережелері және онымен байланысты құжаттар бойынша кіріспе тренингтер өткізіледі.

10.3. Кәсіпорын қызметкерлерінің осы саясаттың қағидаттары мен талаптарын сақтауы жоғары тұрған лауазымдарға ұсыну үшін кадр резервін қалыптастыру кезінде, сондай-ақ тәртіптік жаза қолдану кезінде ескеріледі.

11. ДЕЛДАЛДАР АРҚЫЛЫ НЕМЕСЕ ҮШІНШІ ТҮЛҒАЛАРДЫҢ ПАЙДАСЫНА ТӨЛЕМДЕР

11.1. Кәсіпорын мен оның қызметкерлеріне осы саясаттың қағидаттары мен талаптарына немесе қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларына қайшы келетін қандай да бір іс-әрекеттер жасау үшін делдалдарды, әріптестерді, агенттерді, бірлескен кәсіпорындарды немесе өзге де адамдарды тартуға немесе пайдалануға тыйым салынады.

11.2. Кәсіпорын сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелдерін азайту және жолын кесу мақсатында жоғарыда сипатталған бұзушылықтардың алдын алу және/немесе анықтау үшін делдалдарды, серіктестерді, агенттерді, бірлескен кәсіпорындарды және өзге де тұлғаларды тексеру жөніндегі рәсімдердің болуын қамтамасыз етеді.

12. БУХГАЛТЕРЛІК КІТАПТАР МЕН ЖАЗБАЛАРДЫ ЖҮРГІЗУ

12.1. Барлық қаржылық операциялар ұқыпты, дұрыс және жеткілікті егжей-тегжейлі болуы керек, кәсіпорынның бухгалтерлік есебінде көрсетілген, құжатталған және тексеруге қол жетімді.

12.2. Кәсіпорындарға қолданыстағы заңнамада белгіленген мерзімде толық және дұрыс бухгалтерлік есептілікті дайындауға және ұсынуға дербес жауапты қызметкерлер тағайындалды.

12.3. Кәсіпорынның бухгалтерлік есебін бұрмалауға немесе бұрмалауға қатаң тыйым салынады және алаяқтық ретінде қарастырылады.

13. ЖАУАП БЕРУ ШАРАЛАРЫ МЕН САНКЦИЯЛАРДАН БАС ТARTУ

13.1. Кәсіпорын егер ол сыбайлас жемқорлықтың болжамды фактісі туралы хабарлаған болса немесе пара беруден немесе алудан, коммерциялық пара беруден немесе пара алуда делдалдық жасаудан бас тартса, оның ішінде мұндай бас тарту нәтижесінде бірде-бір қызметкерге Санкциялар салынбайды (оның ішінде жұмыстан

босатылады, лауазымы төмендетіледі, сыйлықақыдан айырылады) деп мәлімдейді кәсіпорын жоғалған пайдаға ие болды немесе коммерциялық және бәсекелестік артықшылықтарға ие болмады.

14. ӨЗГЕРІСТЕР ЕНГІЗУ

14.1. Осы Саясаттың немесе онымен байланысты кәсіпорынның бизнес-процестерінің жеткіліксіз тиімді ережелері анықталған кезде немесе ҚР қолданыстағы заңнамасының талаптары өзгерген кезде кәсіпорын директоры осы Саясатты және/немесе бизнес-процестерді өзектендіру жөніндегі іс-қимыл жоспарын әзірлеуді және іске асыруды ұйымдастырады.

15. ОСЫ САЯСАТТЫ ОРЫНДАМАҒАНЫ (ТИІСІНШЕ ОРЫНДАМАҒАНЫ) ҮШІН ЖАУАПТЫЛЫҚ

15.1. Кәсіпорынның барлық құрылымдық бөлімшелерінің қызметкерлері атқаратын лауазымына қарамастан, осы саясаттың қағидаттары мен талаптарының сақталуына, сондай-ақ оларға бағынатын адамдардың осы қағидаттар мен талаптарды бұзатын әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін дербес жауапты болады.

15.2. Кәсіпорын өз қызметкерлерінің, контрагенттерінің және өзге де тұлғалардың сыбайлас жемқорлық қызметіне қатысқаны үшін санкцияларға ұшырауы мүмкін болғандықтан, әрбір ақылға қонымды негізделген күдік немесе сыбайлас жемқорлықтың белгіленген фактісі бойынша қолданылатын заңнамада рұқсат етілген шеңберде қызметтік тергеуге бастама жасалатын болады.

15.3. Осы саясаттың талаптарын бұзғаны үшін кінәлі әк ағашы кәсіпорынның, құқық қорғау органдарының немесе өзге де адамдардың бастамасы бойынша Қазақстан Республикасының заңнамасында, нормативтік актілерде және еңбек шарттарында көзделген тәртіппен және негіздер бойынша тәртіптік, әкімшілік, азаматтық-құқықтық немесе қылмыстық жауаптылыққа тартылуы мүмкін.